

De gehangene

De Mbole (Bambole) leven met ongeveer 150.000 en leven in het oostelijke centrum van het Congo-bekken (DRC). De basis van de maatschappij zijn de families, die patrilineair georganiseerd zijn. De familie-oudste is het hoofd van de lineage, maar de opvolging gebeurt via een vrouwelijke lijn, namelijk langs de oudste broer van de moeder. De oudsten kiezen onder elkaar een dorpshef, en deze kiezen op hun beurt een chef voor het hele gebied.

Alle religieuze, politieke, gerechtelijke en sociale activiteiten worden gecontroleerd door een genootschap, de Lilwa. Het is sterk hiërarchisch gestructureerd. Alle mannen en vrouwen kunnen lid worden na hun besnijdenis. Daarna kunnen ze vier graden doorlopen om de top van het genootschap te bereiken. Aan elke graad zijn een aantal politieke en juridische bevoegdheden verbonden. De kennis die hiervoor nodig is, wordt hen door de leden van de hoogste graad bijgebracht.

Geheimhouding

Alle info die de leden van de Lilwa te horen krijgen is strikt geheim.

Daarmee wordt alle politieke en juridische macht binnen de groep gehouden. Het verzekert ook de eenheid van de groep. Op de schending van de geheimhouding staat de doodstraf door verhänging.

Doodstraf

Okifa of de gehangene is het voornaamste beeld in de Mbole cultuur. De dader van een zwaar misdrijf en diegene die de geheimhoudingsplicht van de Lilwa schendt wordt opgehangen. De figuren verwijzen mogelijk ook naar een oud gebruik bij het overlijden

van hooggeplaatste personen. Voor de begrafenis werd het lichaam opgehangen aan een paal om zijn lichaamssappen op te vangen. Hiermee werd dan zijn opvolger besprenkeld. Op die manier werd symbolisch de levenskracht van de dode overgebracht op zijn opvolger.

De snijder

Het beeld moet gesneden worden door een familielid van het slachtoffer. Het kan zowel mannelijk als vrouwelijk zijn. Het bevat de geest van de gehangene en wordt bewaard in een hut in het woud zodat het niet kan interfereren met het normale leven. Bij belangrijke bijeenkomsten van de Lilwa wordt Okifa vanuit het bos naar de bijeenkomst gebracht.

Kenmerken van het beeld

Soms gaat het om een losstaand beeld, soms ligt het op een soort draagberrie. Het gelaat is hartvormig en beschilderd met kaolin en rode oker, de kleuren van leven en dood. Het hoofd is wat naar voren gebogen. De armen hangen naast het lichaam en steunen op de heupen. De benen bengelen los onder het lichaam. Vrouwen en kinderen mochten de beelden niet zien.